

VIIS AASTAT VABADUSVÕITLUSE MUUSEUMI

Vabadusvõitluse Muuseum Lagedil. Foto Peep Pillak

10. juulil tähistati Rae vallas Lagedil Vabadusvõitluse Muuseumi asutamise 5. aastapäeva. Tegemist on eramuuseumiga, mille asutas oma töö ja rahadega Johannes Tõrs, kuna Eestis puudub tänaseni vastav riiklik institutsioon. Muuseumihoone ehitas Johannes Tõrs sõna otseses mõttes eestiaegsele vundamendile, sest ainult nii palju oli president Konstantin Pätsi venna Külma pargis asuvast majast säilinud. Mitmeaastase töö viljana on kerkinud uhke mitmekorruseline hoone, mille alumisel korrusel asuvad hoidlad, sealhulgas suur relvakogu, teisel korrusel on avatud ekspositsioon ja kolmandal on Johannes Tõrsi perekonna eluruumid. Heakorrastatud on täiesti rämmas olnud park, kuhu muuseumi külastanud nimekad isikud on istutanud tammepuid. Üle jõekese viib muuseumisse rippisild, mis on samuti nagu kõik muugi Johannes Tõrsi kätetöö – ta on tõepoolest kuldsete kätega mees. Parki on ta kogunud mitmesuguseid sõjamasinaid. Põhiliselt on tegemist Nõukogude armee pärandiga, viimased soomusmasinad saadi aga Rootsist abi korras saadetud tehnikast.

Peotule süütas ESTOde korraldamise isa Robert Kreem. Jüri kirikuõpetaja Tanel Ots püüdis mälestusristi neile, kes on langenud võitluses vaba Eesti eest. Mälestusmärk – seitsme meetri kõrgune rist, mille ees viie meetri pikkune mõök – on Johannes Tõrsi kavandatud ja ka teostatud.

Muuseumi rajaja tänas neid, kes muuseumi tegemisel abiks olnud, eelkõige Soome sõjaveterane, kes seda ettevõtmist on nii rahaliselt kui ka eksponaatide osas toetanud. Muuseumiga on tihedalt seotud ka soomepoisid, kes seal oma üritusi on korraldanud ja kelle tegemistest on väljapane. Toetajate hulgas nimetas muuseumi juhataja vallavalitsust, Kaitseliitu ja mitmeid isikuid: kapten prof Rein Helmet, Jaak Sammetit jt.

Loomulikult jagasid kohaletulnud rohkesti tänu sõnu ka Johannes Tõrsile. Järgnesid lühisõnavõttud ja -ettekanded. Pandi paika nurgakivi noorte koolituskeskusele "Teokoda", mis peaks kerki muuseumihoone kõrvale.

P. P.